

Ποιοτικές έρευνες που διενεργήθηκαν στη χώρα μας δείχνουν πως περισσότεροι από ενενήντα στους εκατό συμπολίτες μας πιστεύουν ότι υπάρχει πολλή ή αρκετή διαφθορά, ωστόσο μόνο δύο στους εκατό θεωρούν ότι η διαπίστωση αυτή αποτελεί σημαντικό πρόβλημα για τη χώρα. Φαίνεται, λοιπόν, ότι η διαφθορά δεν θεωρείται σαφές και σταθερό διακύβευμα λόγω της πολυμορφίας και της ποικιλίας της.

Τέταρτον, η διαφθορά δεν εξορκίζεται, δεν αναθεματίζεται, δεν αφορίζεται. Καταπολεμάται με διαρκές ανοικτό μέτωπο, όπως αυτό κατά της εγκληματικότητας, με διαρκή πόλεμο και όχι με συγκυριακές μάχες, με διάρρηξη του πλέγματος της ανοχής και της συνενοχής. Ο πόλεμος αυτός δεν θα κερδηθεί ποτέ, αν δεν διαμορφωθεί ενιαία αντίληψη για το φαινόμενο και ειλικρινής κοινή βούληση των πολιτών για την καταπολέμησή του.

Καταλυτικό στοιχείο για την επιτυχία της προσπάθειας είναι η μηδενική ανοχή. Η κυρίαρχη μοιρολατρική αίσθηση ότι τίποτα δεν μπορεί να γίνει στοιχειοθετεί έλλειψη ειλικρινούς βούλησης.

Πέμπτον, ο πόλεμος κατά της διαφθοράς έχει αντίπαλο το φαινόμενο και τους υπηρέτες του. Δεν μπορεί να είναι διαπαράταξιακή μάχη. Δεν υπάρχουν παρατάξεις που συγκαλύπτουν τη διαφθορά. Υπάρχουν άνθρωποι ανάμεσά μας που την ευνοούν με ιδιότητα. Τα θέματα αυτά δεν επιτρέπεται να αποτελούν αιχμή δόρατος πολιτικής αντιπαράθεσης με αοριστολογίες και απλουστευτικές γενικεύσεις και δεν συμφωνώ ότι η Ελλάδα κατέχει σκήπτρα στη διαφθορά. Δεν υπάρχουν μέσα να μετρούν μαθηματικά τα μεγέθη.

Έρχομαι στο νομοσχέδιο. Προανέφερα ότι η διαφθορά είναι φαινόμενο ενδημικό. Ωστόσο, με κάποια συγκυριακή αφορμή, εμφανίζεται και ως επιδημικό φαινόμενο. Θυμίζω την περίπτωση «φρουτάκια» πριν λίγα χρόνια. Εδώ και πολλές εβδομάδες, το φαινόμενο εμφανίστηκε ως επιδημία στους κόλπους της Εκκλησίας και στο χώρο της δικαιοσύνης, δηλαδή σε δύο θεσμούς, όπου οι πολίτες τοποθετούν τον πήχυ της απαιτούμενης εντιμότητας και ανεξαρτησίας υψηλότερα από κάθε άλλη περίπτωση φορέων εξουσίας και ευλόγως.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, φέρεται ότι κάποιοι δικαστικοί λειτουργοί παραπέμπονται με το ερώτημα της απόλυσης και δημιουργείται η εντύπωση ότι ο εσωτερικός έλεγχος στο χώρο της δικαιοσύνης ήταν αδρανής. Σας πληροφορώ, λοιπόν, ότι είκοσι δύο λειτουργοί της δικαιοσύνης απομακρύνθηκαν οριστικά από το Σώμα τα τελευταία χρόνια –επί προεδρίας κ. Ματθιάμε το αιτιολογικό της ανεπάρκειας και σε άλλους τριακόσιους –αριθμός, τριακόσιοι!– έχουν επιβληθεί τα τελευταία χρόνια πειθαρχικές ποινές. Δεν αποκλείεται πίσω από το σκεπτικό της ανεπάρκειας να καλύφθηκαν και περιπτώσεις διαφθοράς που δεν αποδεικνύονταν ευχερώς ως τέτοιες.

Τα φαινόμενα διαφθοράς δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών που είδαν το φως της δημοσιότητας, ευλόγως υποχρέωσαν την Κυβέρνηση να ακολουθήσει την πεπατημένη, σε παρεμφερείς περιπτώσεις, οδό της ανάληψης νομοθετικής πρωτοβουλίας αυστηροποίησης ορισμένων διατάξεων του οικείου θεσμικού πλαισίου. Με αξιοσημείωτη μετριοπάθεια, ο τίτλος του νομοσχεδίου αποδέχεται την ύπαρξη εσωτερικού ελέγχου και διαφάνειας στη δικαιοσύνη, φιλοδοξώντας την ενίσχυσή του με πρόσθετα μέτρα.

Θυμίζω, λοιπόν, ότι στο οπλοστάσιο αυτό η Κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας βρήκε νέους θεσμούς και όργανα ικανά να περιορίσουν τα φαινόμενα διαφθοράς. Αναφέρω το Συνήγορο του Πολίτη, τις Υπηρεσίες Εσωτερικών Υποθέσεων στην Αστυνομία και στο Λιμενικό, τα Σώματα Επιθεωρητών Ελεγκτών σε αρκετά Υπουργεία –Υγείας, Μεταφορών, Οικονομικών, Δημόσιας Διοίκησης– και το Γενικό Επιθεωρητή που συντονίζει και παρακολουθεί το έργο των επιμέρους Ελεγκτικών Σωμάτων, αλλά και την πορεία των υποθέσεων διαφθοράς που φθάνουν στις εισαγγελίες και στα πειθαρχικά όργανα.

Θυμίζω και τη θέσπιση της, κατά προτεραιότητα, εκδίκασης υποθέσεων διαφθοράς, τη διεύρυνση των προσώπων που υποβάλλουν δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και τον αναδρομικό τους έλεγχο ως το 1990. Και κάτι ακόμη. Επίορκοι δεν είναι μόνο όσοι δικαστές διέπραξαν αδικήματα. Επίορκοι είναι και

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να αφιερώσω λίγο από το χρόνο μου για να καταθέσω προσωπικές μου απόψεις γύρω από το φαινόμενο της διαφθοράς και αυτό διότι κάθε φορά που συζητούνται ή προωθούνται ρυθμίσεις που φιλοδοξούν να εμπλουτίσουν το οπλοστάσιο κατά της διαφθοράς θεωρώ αναγκαίο και χρήσιμο να προσυμφωνούμε σε κάποιες παραδοχές. Θα επιχειρήσω να αναφέρω κάποιες απ' αυτές.

Πρώτον, η διαφθορά είναι φαινόμενο ενδημικό, πανταχού και πάντοτε παρόν. Δεν είναι φαινόμενο αυτοφυές, εισαγόμενο ή εξαγόμενο. Σε κάθε κοινωνία υπάρχει μικρή ή μεγάλη έφεση στην παρανομία, στη διαφθορά. Συνεπώς η διαφθορά έχει βαθιές ρίζες στην κοινωνία και στην ανθρώπινη διάσταση και η επιβίωσή της δεν οφείλεται –ή δεν οφείλεται μόνο– στην απραξία και αναποτελεσματικότητα των συντεταγμένων πολιτειακών οργάνων.

Το κοινωνικοπολιτικό καθεστώς σε μια χώρα ασφαλώς επιδρά θετικά ή αρνητικά στο φαινόμενο και στη διάστασή του. Όπως οι δέκα εντολές δεν επήρκεσαν στην αποτροπή των κανόνων που θέσπισαν, έτσι και το βέλτιστο θεσμικό πλαίσιο δεν συνιστά μαγικό ραβδί αποτροπής της διαφθοράς.

Δεύτερον, η διαφθορά επιβιώνει και κατά καιρούς και κατά τόπους διευρύνεται και ανθεί διότι στηρίζεται και στην ανοχή των πολιτών. Ο βαθμός της ανοχής είναι σε αντιστοιχία με το ύψος στο οποίο ο καθένας μας τοποθετεί τον πήχυ και κάτω από το οποίο θεωρεί ότι μια πράξη δεν συνιστά διαφθορά, όχι διότι δεν εμπίπτει στην έννοια και στον ορισμό της, αλλά επειδή είναι ανεκτό το επίπεδο και η διάστασή της.

Για παράδειγμα, για πολλούς –για όλους– το κέρασμα ενός καφέ ή μιας μπύρας σε ένα δημόσιο υπάλληλο για να χορηγηθεί γρηγορότερα μια βεβαίωση είναι θεμιτή πράξη. Για άλλους –πόσους– είναι πράξη αξιόμηπη. Η συγκάλυψη μιας υπόθεσης φοροδιαφυγής θεωρείται κάτω ή πάνω από τον πήχυ ή το κατώφλι ανάλογα με το ύψος της ή το τίμημα της συγκάλυψης.

Τα «στραβά» μάτια ενός τροχονόμου σε μια τροχαία παράβαση είναι ή δεν είναι πράξη διαφθοράς; Το ρουσφέτι είναι διαφθορά ή είναι απλά ρουσφέτι; Πώς εκτιμάται η αποδοχή μικρών δώρων σε γιορτές ή η δωρεάν μετάβαση σε συνέδριο στο εξωτερικό με δαπάνες επιχειρηματία, ο οποίος έχει σχέση με το επάγγελμα του αποδεχόμενου ή μεταβαίνοντος;

Είναι βέβαιο ότι ο πήχης ανεβαίνει όσο επιδεικνύεται αδυναμία στην πάταξη της διαφθοράς και όσο οι συνθήκες διαβίωσης και συμβίωσης ευνοούν το φαινόμενο.

Τρίτον, η ανοχή είναι το σκαλοπάτι για τη συνενοχή. Ο ανεχόμενος είναι εν δυνάμει συνενοχος. Η ιδιότητα του έως τώρα απλά ανεκτικού και το επίπεδο της ανεκτικότητας υπαγορεύουν τη στάση του στο επόμενο στάδιο που είναι η συμμετοχή σε πράξη διαφθοράς.

όσοι κράτησαν σκοπίμως στα συρτάρια τους τέτοιες υποθέσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εφόσον δέχτηκα νωρίτερα ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς είναι –πρέπει να είναι– διαπαραταξιακή επιδίωξη, δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω επί της αρχής του νομοσχεδίου, διατηρώντας επιφυλάξεις για ορισμένες διατάξεις του.

Συνεχίζοντας να ομιλώ επί της αρχής, επιθυμώ να τονίσω τα εξής: Πρώτον, η αυστηροποίηση των ποινών δεν είναι πανάκεια, αν και φαίνεται να υπηρετεί την αρχή της γενικής πρόληψης τέλεσης των συναφών αδικημάτων. Πιθανώς η αυστηροποίηση να αποθαρρύνει κάποιους να καταθέτουν ως μάρτυρες.

Το πρόβλημα στο χώρο της δικαιοσύνης είναι η ταχεία εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων διαφθοράς και η παραδειγματική τιμωρία των ενόχων. Είναι γνωστό ότι με την αναγνώριση ελαφρυντικών, τα κατώτατα όρια νομίμως παραβιάζονται.

Θα ήθελα να δώσω ένα παράδειγμα. Στην Ελλάδα, στα αδικήματα τα σχετικά με τα ναρκωτικά, η νομοθεσία μας είναι η αυστηρότερη σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Και όμως, η εμπορία ναρκωτικών, εάν δεν ανθεί, είναι βέβαιο ότι δεν υποχωρεί.

Δεύτερον, πρόβλημα είναι η καταδίκη σε υποθέσεις δωροδοκίας. Αρκετές φορές ο δωροδοκών καταγγέλλει το αδίκημα μετά τη διάπραξή του, ανωνύμως ή επωνύμως, αλλά δεν προσέρχεται να καταθέσει, για να μην υποστεί τις συνέπειες της ενεργητικής δωροδοκίας και της κοινωνικής απαξίωσης.

Έτσι ο δωροδοκούμενος διώκεται για άλλα αδικήματα, όπως παραδείγματος χάριν για ξέπλυμα χρήματος και όχι για δωροληψία.

Τρίτον, με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 δίνεται η δυνατότητα προσωρινής θέσης εκτός υπηρεσίας δικαστή, για τον οποίο δεν έχει ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, αλλά απλά έχει διαταχθεί πειθαρχική προκαταρκτική εξέταση. Η καινοτομία αυτή είναι αυστηρή και γεννά ερωτηματικά, παραδείγματος χάριν ως προς την ακρόαση του καθ' ου η προκαταρκτική εξέταση πριν τη θέση του προσωρινά εκτός υπηρεσίας ή ως προς το χρόνο διάρκειας της εξέτασης.

Τέταρτον, με την παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ο ορισμός επόπτη των ανακριτών. Αν και στο νομοσχέδιο αναφέρεται το αυτονόητο, ότι ο επόπτης δεν έχει τη δυνατότητα ανάμειξης στην ουσιαστική λειτουργία της ανάκρισης, φοβούμαι ότι η εποπτεία αυτή θα επικαλύπτεται με τις αρμοδιότητες των επιθεωρητών, αλλά και των εισαγγελέων εποπτών.

Φρονώ ότι αν ο εποπτεύων σήμερα εισαγγελεύς εφετών καταστεί αποκλειστικής απασχόλησης δεν χρειάζεται και επόπτης εφέτης ή πρόεδρος εφετών. Ο περιορισμός του ρόλου του στο συντονισμό και στην παρακολούθηση της χρονικής πορείας των υποθέσεων θα διασκεδάζε τους φόβους μας.

Πέμπτον, όσον αφορά στη ρύθμιση της παραγράφου 2 του άρθρου 3, η οποία προφανώς υπαγορεύθηκε από τις προσωρινές διαταγές υπέρ συμβασιούχων, καλώς δεχτήκατε την πρότασή μας για διεύρυνση των δεκαπέντε ημερών σε τριάντα. Αναμένουμε, ωστόσο, την απάντησή σας στην άλλη πρότασή μας, να διατηρείται η προσωρινή διαταγή σε περίπτωση συμπεφωνημένης αναβολής της δίκης των ασφαλιστικών έργων. Δεν καλύπτεται αυτό που λέω.

Έκτον, όσον αφορά στο άρθρο 4 «δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης δικαστικών λειτουργών», γνωρίζω ότι αρκετές τροποποιήσεις προέρχονται από υποδείξεις του προέδρου της οικείας επιτροπής, δηλαδή του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Αντωνάκη. Τις είχε υποβάλει και πριν τις εκλογές. Είναι ρυθμίσεις χωρίς κανένα ειδικό βάρος.

Χαίρομαι που στην επιτροπή προφορικά, αλλά και σήμερα επισήμως, ο κύριος Υπουργός δέχτηκε να μην τροποποιηθεί η σύνθεση της επιτροπής που ελέγχει τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης δικαστικών, δημοσιογράφων, δημάρχων, νομαρχών κλπ..

Είμαι επιφυλακτικός, κύριε Υπουργέ, με την καθιέρωση υποχρέωσης των συμβολαιογράφων να υποβάλλουν στον αρμόδιο αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου αντίγραφα συμβολαίων, με τα οποία μεταβιβάζεται από ή προς δικαστικό λειτουργό, σύζυγο ή τέκνο του, κινητό ή ακίνητο πράγμα. Πρόκειται για γρα-

φειοκρατική διαδικασία που δείχνει ακραία καχυποψία προς τους δικαστικούς λειτουργούς ότι αποκρύπτουν να δηλώνουν περιουσιακές μεταβολές, κάτι που αποτελεί και ποινικό αδίκημα. Η υποχρέωση αυτή, αν επιμένετε, για την ταυτότητα του λόγου, πρέπει να είναι γενικής εφαρμογής για όλους τους υποχρέους σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης και όχι μόνο για τους δικαστικούς λειτουργούς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο θεωρώ ότι δεν προσθέτει κάτι το ιδιαίτερος σημαντικό στο οπλοστάσιο της καταπολέμησης της διαφθοράς. Παρά ταύτα, το ψηφίζουμε επί της αρχής σε πλήρη συνείδηση ότι δεν θα προσφέρει πολλά πράγματα. Σε κάθε περίπτωση επιθυμώ να τονίσω ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία, οι δικαστικοί λειτουργοί επιτελούν ευόρκως το έργο τους, γι' αυτό και δεν πρέπει να επιτρέψουμε τη μείωση του κύρους της δικαιοσύνης, γιατί φοβούμαι ότι αυτό θα έχει παράπλευρες επιπτώσεις ακόμη και για τους δημοκρατικούς μας θεσμούς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δικαιοσύνη δεν ταυτίζεται με τους δικαστές, όπως δεν ταυτίζεται ο Θεός με τους παπάδες. Και σε κάθε περίπτωση, ας μην πιπιλίζουμε την καραμέλα της καθαρσης, της αυτοκάθαρσης, γιατί φοβούμαι ότι στο τέλος θα την καταπιούμε.

Και κλείνω με μία γενική αναφορά στο χώρο στη δικαιοσύνη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για το χώρο της δικαιοσύνης κατά καιρούς έχω δημοσιοποιήσει διάφορες απόψεις μου. Είμαι κατά της διεύρυνσης του αριθμού των δικαστών, κυρίως στα ανώτερα κλιμάκια. Λιγότεροι και καλύτεροι δικαστές. Αυτός πρέπει να είναι ο στόχος. Διαρκής αξιολόγηση των δικαστών με μετρήσιμα στοιχεία σε όλη τους τη σταδιοδρομία. Μέτρα κατά της δικομανίας και υπέρ της επιτάχυνσης των δικών με ασφάλεια δικαίου, έστω και σε βάρος της λεγόμενης δικηγορικής ύλης.

Και σας ομιλεί δικηγόρος που είναι και πατέρας δικηγόρου. Τέτοια μέτρα ωφελούν τους πολίτες, αλλά και τους δικηγόρους, αν το ζυγίσουν καλά.

Με αυτές τις σκέψεις, κλείνω την εισήγησή μου και τονίζω και πάλι ότι θα ψηφίσουμε το νομοσχέδιο επί της αρχής. Ευχαριστώ πολύ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Άρθρο 1. Επαναλαμβάνω την κοινοτυπία ότι η αυστηροποίηση των ποινών δεν είναι πανάκεια για τη γενική και ειδική πρόληψη τέλεσης αδικημάτων. Επαναφέρω, κύριε Υπουργέ, την πρόταση –που σας είχα υποβάλει και στην επιτροπή– να δείτε σε επόμενη ευκαιρία, μήπως με την ίδια αυστηρότητα θα πρέπει να αντιμετωπίζονται και αδικήματα που διαπράττονται από

τους επικεφαλής των ανεξαρτήτων αρχών. Ας το δείτε αυτό σε κάποια επόμενη ευκαιρία.

Άρθρο 2. Δεν έχουμε καμία αντίρρηση για τις ρυθμίσεις που αφορούν τεχνικά θέματα όσον αφορά την τήρηση των πρακτικών, αφού μας βεβαιώσατε ότι εμφανίστηκαν φαινόμενα και υπόνοιες κάποιας αταξίας γύρω από την τήρηση των πρακτικών. Επίσης δεν έχουμε αντίρρηση για τη διαδικασία της κλήρωσης.

Έχω ζωηρές επιφυλάξεις –και τις επαναδιατυπώνω– σχετικά με το νέο θεσμό του επόπτη ανακριτών. Φοβούμαι ότι θα υπάρξει επικάλυψη, θα υπάρξουν τριβές με τον κοινό επιθεωρητή, με τον προϊστάμενο των πρωτοδικείων, αλλά κυρίως με το επόπτη εισαγγελέα. Η πρότασή μου είναι ο εισαγγελέας επόπτης να είναι αποκλειστικής απασχόλησης, για να μπορεί να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά του.

Όσον αφορά το χρόνο έκδοσης μιας δικαστικής απόφασης και τις συνέπειές της, η άποψή μου είναι ότι θα έπρεπε να υπάρξει ένα διαφορετικό πλαίσιο. Και το λέω έτσι συνολικά και συνοπτικά. Κάποιος χρόνος, δύο, τρεις, τέσσερις μήνες, μέσα στον οποίο το δικαστήριο υποχρεούται να εκδώσει απόφαση. Εάν στην προθεσμία αυτή το δικαστήριο δεν εκδώσει απόφαση, θα πρέπει αιτιολογημένα να ζητά παράταση του χρόνου έκδοσης απόφασης από κάποια προϊστάμενη δικαστική αρχή με βάση κάποιους λόγους, που θα κριθούν βάσιμοι, όπως είναι τα νομικά θέματα που προκύπτουν σε μία υπόθεση, που καθιστούν δύσχερή την έκδοση απόφασης σε μικρό χρόνο. Από εκεί και πέρα, αν παραβιάζονται αυτοί οι χρόνοι, να υπάρχουν διάφορες άλλες κυρώσεις μεταξύ των οποίων και τα πειθαρχικά.

Όσον αφορά την πειθαρχική εξέταση: Τίθεται, κύριε Υπουργέ, εκτός υπηρεσίας αυτός για τον οποίο κινήθηκε η διαδικασία πειθαρχικής εξέτασης, που σημαίνει ότι απέχει των καθηκόντων του. Εάν αυτός ο δικαστής είναι χρεωμένος, ως εισηγητής ή ως μέλος της σύνθεσης ενός πολυμελούς δικαστηρίου, για την έκδοση κάποιας απόφασης, εκεί θα απόσχει των καθηκόντων του; Εάν είναι το μοναδικό μέλος μονομελούς πρωτοδικείου – ένας πρωτοδίκης, δικάζει ως μονομελές πρωτοδικείο– και τεθεί εκτός υπηρεσίας επειδή ξεκίνησε η διαδικασία πειθαρχικής εξέτασης και έχει εκκρεμότητα ως προς την έκδοση αποφάσεων που έχει ήδη δικάσει, τιθέμενος εκτός υπηρεσίας δεν θα εκδώσει αυτές τις αποφάσεις; Διότι ο στόχος είναι, όπως μας έχετε βεβαιώσει, να μην υπηρετεί τη δικαιοσύνη αυτός ο δικαστικός λειτουργός. Τι θα γίνει, λοιπόν, με αυτές τις αποφάσεις; Είναι ένα ερώτημα που δεν ξέρω αν το έχετε σκεφτεί. Σκεφτείτε το ίσως και τώρα.

Όσον αφορά την αναβολή στα ασφαλιστικά μέτρα έχω δύο παρατηρήσεις. Η μία είναι νομοτεχνική και η άλλη ουσιαστική.

Η νομοτεχνική είναι η εξής: Εγώ σε αυτήν την προσθήκη που κάνατε, αποδεχόμενος σχετική μας πρόταση –εκτός αν αυτή παραταθεί από το δικαστήριο που εκδικάζει την αίτηση– θα το έλεγα νομοτεχνικά διαφορετικά: «Εκτός εάν αυτή διατηρηθεί από το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση...» –διότι εκδικάζει σημαίνει ότι δικάζει– «...μετά κοινό αίτημα των διαδίκων». Θα σας πρότεινα αυτήν τη διατύπωση. Την επαναλαμβάνω: «Εκτός εάν αυτή διατηρηθεί από το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση μετά κοινό αίτημα των διαδίκων».

Η ουσιαστική μου παρατήρηση έχει σχέση με το στόχο αυτής της διάταξης, όπως τον προβάλλετε. Εάν ο στόχος είναι μετά την προσωρινή διαταγή ταχύτατα να εκδικάζεται η κυρία δίκη των ασφαλιστικών μέτρων –να το διατυπώσω έτσι– τότε πρέπει να προβλέψετε, μετά τη συμπεφωνημένη αναβολή και διατήρηση της προσωρινής διαταγής, τότε θα δικαστεί η υπόθεση των ασφαλιστικών μέτρων. Μήπως πρέπει και γι' αυτήν την περίπτωση της συμπεφωνημένης αναβολής και διατήρησης να δικαστούν τα ασφαλιστικά μέτρα μέσα σε μία προθεσμία; Διότι αλλιώς επανέρχετε στο παλαιό καθεστώς.

Στο άρθρο 4 η παράγραφος ήδη ισχύει. Κατά την υποβολή των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης συνυποβάλλονται και οι φορολογικές δηλώσεις.

Για το θέμα της καθιερούμενης υποχρέωσης των συμβολαιογράφων θα επανλάβω ότι με βρίσκει αντίθετο αυτή η ακραία καχυποψία μόνο ως προς τους δικαστικούς λειτουργούς. Εάν

είναι να καθιερώσετε μία τέτοια υποχρέωση των συμβολαιογράφων, η οποία είναι και άκρως γραφειοκρατική και επιδεικνύει ακραία καχυποψία προς τους δικαστικούς, θα έπρεπε να τη διευρύνετε σε κάθε υπόχρεο προς υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης.

Χαίρομαι που στο άρθρο 4 δεχθήκατε αρκετές προτάσεις που σας υποβάλαμε. Οφείλω να πω, κύριε Υπουργέ, ότι τείνατε ευήκοον ους στις προτάσεις μας και έγινε ένας καλόπιστος διάλογος και μια διαμόρφωση του νομοσχεδίου όσο γίνεται καλύτερα και αυτό σας τιμά.

Θα κλείσω με κάποιες επισημάνσεις που δεν έχουν τόσο σχέση με τα άρθρα όσο με γενικότερα θέματα που προέκυψαν από τη χθεσινή συζήτηση επί της αρχής. Θεωρώ άδικο, κυρίως, για τη φυσική ηγεσία του Δικαστικού Σώματος να γίνονται αναφορές ότι δήθεν υπήρξε εδώ και χρόνια αδράνεια. Στην πρωτολογία μου επί της αρχής ανέφερα χαρακτηριστικά με αριθμούς ότι τα τελευταία χρόνια είκοσι δύο δικαστικοί λειτουργοί απολύθηκαν από το Σώμα και επιβλήθηκαν τριακόσιες πειθαρχικές ποινές σε δικαστές για διάφορα πειθαρχικά παραπτώματα. Αυτό σημαίνει ότι η φυσική ηγεσία, το ίδιο το Σώμα, έκανε ό,τι μπορούσε και έπρεπε στην κατεύθυνση της πάταξης της οποιας ανεπάρκειας ή διαφθοράς στο Σώμα. Και μην ξεχνάμε ότι η φυσική ηγεσία του Δικαστικού Σώματος δεν διαθέτει και δεν πρέπει να διαθέτει, δεν χρησιμοποιεί και δεν πρέπει να χρησιμοποιεί μέσα που άλλοι κλάδοι, όπως οι δημοσιογράφοι, μπορούν να χρησιμοποιούν. Δεν μπορεί ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου να χρησιμοποιεί κοριούς ή κρυφές κάμερες.

Δεύτερον, είναι άδικο να λέγεται ότι η προηγούμενη κυβέρνηση παρέπεμπε οποιονδήποτε ήθελε να καταγγείλει μία πράξη διαφθοράς στον εισαγγελέα. Αναρωτιέμαι σήμερα οι υποθέσεις αυτές στον εισαγγελέα δεν πάνε;

Κύριε Υπουργέ, θα συγκροτήσετε –και ορθώς– μία επιτροπή για να ερευνήσει τις δυσλειτουργίες που προκύπτουν από το αυτοδιοίκητο της δικαιοσύνης. Επειδή προφανώς αυτή η επιτροπή δεν θα είναι νομοτεχνικής φύσεως –δεν έχουν ληφθεί κάποιες αποφάσεις και καλείται κάποια επιτροπή να επεξεργαστεί νομοτεχνικά ένα νομοσχέδιο, αλλά θα ασχοληθεί με την ουσία– δείτε μήπως στη σύνθεση της επιτροπής πρέπει να μετέσχουν και Βουλευτές εκπρόσωποι των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή.

Κλείνω λέγοντας το εξής. Χθες είπα ότι υπάρχει μία έφεση στην παρανομία και έδωσα ένα παράδειγμα που προκύπτει από ποιοτικές έρευνες: Πάνω από το 90% των πολιτών θεωρούν ότι υπάρχει αρκετή ή πολλή διαφθορά και μόνο το 2% θεωρεί ότι αυτό είναι πρόβλημα. Αυτό το ανέφερα για να δείξω την παραδοξότητα του φαινομένου αλλά και για να εξηγήσω γιατί υπάρχει αυτό το παράδοξο φαινόμενο. Είναι απλό, διότι, ακριβώς, οι πολίτες δέχονται ότι υπάρχει διαφθορά, δεν θεωρούν όμως ότι είναι πολύ σημαντικό το πρόβλημα, διότι, δυστυχώς, ανέχονται αυτήν τη διαφθορά ο καθένας με κάποιο πήχυ.

(Στο σημείο αυτό την Προεδρική Έδρα καταλαμβάνει ο Β' Αντιπρόεδρος της Βουλής κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΛΑΣ)

Και γι' αυτό, αναρωτώμενος εάν έχουμε ενιαία αντίληψη για τον ορισμό και το πεδίο της διαφθοράς, ανέφερα κάποια παραδείγματα. Είπα: Το ρουσφέτι είναι διαφθορά ή δεν είναι; Για κάποιους δεν είναι. Αναρωτήθηκα: Ένα δωρεάν ταξίδι από έναν επιχειρηματία σε ένα γιατρό να πάει σε ένα συνέδριο στο εξωτερικό ή η λήψη δώρων στο σπίτι από έναν επιχειρηματία σε έναν επαγγελματία ο οποίος έχει σχέση με την επιχείρηση του επιχειρηματία είναι διαφθορά ή δεν είναι; Ανάλογα με τη διάσταση που δίνουμε στον ορισμό του φαινομένου, υπάρχουν και οι απαντήσεις.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Γεώργιος Σούρλας): Το λόγο έχει η ειδική αγορήτρια του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας κ. Λιάνα Κανέλλη.

ΛΙΑΝΑ ΚΑΝΕΛΛΗ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Υπουργέ, θα σας αναγνωρίσουμε τη διάθεση στη συζήτηση, η οποία έγινε στην επιτροπή και ήταν εξαιρετικά αναλυτική, να προσθέσετε από τα

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κύριε Υπουργέ, αναρωτηθήκατε τι έκαναν τα όργανα, που απαρίθμησα χθες ομιλώντας επί της αρχής, στα χρόνια που λειτούργησαν. Μα, είπα τι έκαναν όσον ειφθρά το χώρο της δικαιοσύνης. Στο χώρο της δικαιοσύνης είκφρι δύο δικαστικοί απολύθηκαν και σε τριακόσιους επιβλήθηκαν πειθαρχικές ποινές. Λειτούργησαν τα όργανα. Ξεχνάτε, όμως, ότι αυτά που αποκαλύφθηκαν τον τελευταίο καιρό δεν τα αποκάλυψε η Κυβέρνηση και προφανώς δεν μπορούσαν να τα αποκαλύψουν και τα συνεστημένα όργανα, για τον απλούστατο λόγο ότι τα όργανα αυτά δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν κρυφές κάμερες ή «κοριούς» και το γνωρίζετε πάρα πολύ καλά. Και εάν αυτά τα όργανα, κύριε Υπουργέ, δεν επαρκούν για τον περιορισμό των φαινομένων διαφθοράς –διότι μίλησα για περιορισμό κι όχι για πάταξη- τότε συστήστε εσείς κάποια άλλα. Επί ένα χρόνο δεν έχετε κάνει τίποτε πάνω σ' αυτό.

Δεύτερον, εγώ κύριε Υπουργέ, ζήτησα την απόλεια της διάταξης που προωθείτε, σύμφωνα με την οποία οι συμβολαιογράφοι υποχρεούνται μόνον για τους δικαστικούς λειτουργούς, τις συζύγους και τα τέκνα τους, να υποβάλλουν αντίγραφα των συμβολαίων στα οποία συμβάλλονται αυτοί. Ζήτησα την απόλεια και σαν επιχείρημα της απόλειψης προέβαλα το ότι εάν θεωρείτε ότι αυτό πρέπει να γίνει, τότε πρέπει να ισχύει για όλους και όχι μόνο για τους δικαστικούς. Και το επιχείρημα υπέρ της απόλειψης εσείς το χρησιμοποιήσατε ως δήθεν επιχείρημά μου υπέρ της γενίκευσης.

Σας υπέβαλα ένα ερώτημα: Στην επιτροπή που θα συγκροτήσετε για τις δυσλειτουργίες του αυτοδιοίκητου μήπως θα πρέπει να περιλάβετε και Βουλευτές των κομμάτων της Βουλής; Και μου είπατε ότι η επιτροπή είναι νομοπαρασκευαστική. Αυτό με βάζει σε υποψίες, κύριε Υπουργέ. Νομοπαρασκευαστική επιτροπή σημαίνει επιτροπή που θα συντάξει ένα νομοσχέδιο με βάση κάποιες κατευθύνσεις, που είναι αποφασισμένες. Αν έχετε αποφασίσει κάποιες παρεμβάσεις στο αυτοδιοίκητο, καλό είναι να περάσουν από κάποια διαβούλευση τουλάχιστον αυτές οι κατευθύνσεις.

Για την περίπτωση της ισχύος της προσωρινής διαταγής έκανα μία νομοτεχνική πρόταση. Φαίνεται ότι δεν έγινε αντιληπτή ως νομοτεχνική η πρόταση και εισέπραξα μία απάντηση

δηλαδή εν ισχύ και η ρύθμιση η αναφερόμενη στο τετράμηνο.

Άλλος συνάδελφος θέλησε να αμφισβητήσει τη ρύθμιση για τη διατήρηση της προσωρινής διαταγής σε περίπτωση αναβολής. Μα, θεωρούμε ότι είναι αυτονόητο. Ήδη έχει γίνει δεκτό πως το δικαστήριο μπορεί να παρατείνει την προσωρινή διαταγή με απόφασή του σε περίπτωση αναβολής της υπόθεσης. Ζητείται να περιληφθεί σαφώς στο σχέδιο νόμου ότι αυτό μπορεί να γίνει και σε περίπτωση που συμφωνούν για την παράταση της προσωρινής διαταγής και οι δύο διάδικοι. Μα, είναι αυτονόητο! Στην πράξη πάντοτε το δικαστήριο συναινεί στην παράταση της συμφωνημένης διατήρησης της προσωρινής διαταγής. Πού είναι το πρόβλημα;

Για την υποβολή αντιγράφων συμβολαίων στον αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου θέλω να πω τα εξής: Ζητήθηκε –έστω ως δεύτερο εναλλακτικό αίτημα- να υποβάλλονται συμβόλαια που αφορούν όχι μόνο στους δικαστές αλλά και σε όλους τους ελεγχόμενους από την επιτροπή του «πόθεν έσχες». Πέραν του επιχειρήματος για την ιδιαίτερα αυστηρή μεταχείριση που επιφυλάσσουμε στους δικαστές για τους λόγους που εξήγησα, εδώ έχω και άλλο ένα επιχείρημα να επικαλεσθώ, κύριε Κοσμίδη: Τυχόν παραδοχή αυτού του αιτήματος, δηλαδή να είναι όλοι υποχρεωμένοι να υποβάλουν τα σχετικά συμβόλαια, θα επεβάρυνε υπερβολικά τους συμβολαιογράφους αλλά και την επιτροπή του «πόθεν έσχες», με αποτέλεσμα –φοβούμαι- να μη γίνεται ο ουσιαστικός έλεγχος, ο οποίος θέλουμε να γίνεται. Είναι η ίδια τελικά γνωστή ιστορία: Φοβούμαι ότι αύξηση μεγάλου του αριθμού των υποχρέων για την υποβολή του, «πόθεν έσχες», έχει επίπτωση στην ποιότητα του ελέγχου.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κύριε Υπουργέ, εγώ ζήτησα την απάλειψη.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ (Υπουργός Δικαιοσύνης): Στην πειθαρχική προκαταρκτική ο χρόνος έρευνας είναι σχεδόν πάντα βραχύς. Θα μπορεί ο ελεγχόμενος πειθαρχικά δικαστής να εκδώσει απόφαση μετά, αν οι υποψίες διασκεδαστούν. Αν οι υποψίες ενισχυθούν, τότε θα ακολουθήσει πειθαρχική δίωξη κατά του δικαστή. Θα ακολουθήσει η θέση του σε αργία και η εφαρμογή του άρθρου 307 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

άσχετη. Επίσης έκανα και μία ουσιαστική πρόταση. Με τη διατήρηση της προσωρινής διαταγής μετά τη συμπεφωνημένη αναβολή και διατήρησή της, δεν ισχύει ο στόχος που έχετε στη διάταξη αυτή, δηλαδή η εκδίκαση των ασφαλιστικών μέτρων να γίνει σύντομα, σε τακτό χρονικό όριο;

Για την προκαταρκτική εξέταση μου απαντήσατε ότι κατά το διάστημα που θα είναι εκτός υπηρεσίας ο δικαστής δεν θα μπορεί να εκδίδει αποφάσεις τις οποίες εκδίκασε. Αντιλαμβάνεστε τι σημαίνει αυτό για τον πολίτη, εάν η χρονική διάρκεια της εξέτασης πάει μακριά, αν περάσει πολύς καιρός στο πλαίσιο αυτής της προκαταρκτικής εξέτασης; Γι' αυτό και άλλοι συνάδελφοι από όλους τους χώρους σάς προέτρεψαν να βάλετε μία προθεσμία για το πέρας αυτής της προκαταρκτικής εξέτασης.

Τέλος, επειδή πολύς λόγος γίνεται για τις μετρήσεις του παραρτήματος Ελλάδας της Διεθνούς Διαφάνειας, θέλω να πω -μάλιστα λείπει ο κ. Γεωργιάδης που έβαλε το θέμα- ότι η Διεθνής Διαφάνεια δεν έχει κάποιο μέτρο που με ασφάλεια μετρά τη διαφθορά σε μια χώρα. Οι μετρήσεις που κάνει βασίζονται σε απαντήσεις σε ερωτηματολόγια που υποβάλλονται σε παράγοντες-συντελεστές της δημόσιας ζωής για την άποψή τους σε σχέση με την ύπαρξη του φαινομένου και τίποτα άλλο.

Επομένως δεν αποτελεί μέτρο αυτό και έτσι καθ' υπερβολήν δημιουργείται η αίσθηση ότι η χώρα μας είναι από τις πιο διεφθαρμένες χώρες του κόσμου, κάτι το οποίο δεν το δέχομαι με τίποτα!

Ευχαριστώ πολύ.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, το αυτοδιοίκητο στο χώρο της δικαιοσύνης αποτελεί κατάκτηση για το Δικαστικό Σώμα. Εάν τυχόν έχουν επισημανθεί από το ίδιο το Σώμα ή άλλους φορείς δυσλειτουργίες στην εφαρμογή του αυτοδιοίκητου, θα πρέπει να κατατεθούν προτάσεις όσον αφορά τη θεραπεία αυτών των επισημάνσεων μόνο κατόπιν διαβούλευσης όλων των ενδιαφερόμενων μερών, των ενώσεων των δικαστών, των δικηγορικών συλλόγων και άλλων συναφών φορέων.

Γι' αυτό επαναφέρω την πρότασή μου, όπως στη συγκρότηση της επιτροπής στην οποία θα προβεί ο κύριος Υπουργός για να εξετάσει γενικότερα αυτά τα θέματα, να συμπεριληφθούν και Βουλευτές των κομμάτων της Βουλής, προκειμένου να καταθέσουν σ' αυτήν την επιτροπή τις απόψεις τους.

Ευχαριστώ.